

**Záznam výsledků
14. porady pracovní skupiny
„Povodňová ochrana“ (FP)
Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL)
ve dnech 19. 4. – 20. 4. 2007 v Praze**

Přítomni: viz prezenční listina (příloha 1)

BOD 1 Zahájení a přijetí programu jednání

Předseda pracovní skupiny, pan prof. Socher, pozdravil účastníky porady a zahájil jednání. Předseda pracovní skupiny dále přivítal

- paní Gierk, která byla přizvána jako host k projednání bodů týkajících se studií zpracovávaných JRC v Ispře
- pana Horna, který zastupoval pana Rapsche (Ministerstvo životního prostředí, Dolní Sasko)

Paní Georgievová a paní Esser byly omluveny.

Návrh programu jednání byl přijat.

BOD 2 Stav prací na studiích podle „Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe“

BOD 2.1 Studie k obnově bývalých záplavových ploch a k vytvoření dalších retenčních prostor

Pan De Roo představil výsledky studie k obnově bývalých záplavových ploch a k vytvoření dalších retenčních prostor, ve které byl posuzován vliv plánovaných 5 manipulovatelných odlehčovacích poldrů na Labi a 20 oddálení ochranných hrází na průběh povodní na Labi. Stručný přehled výsledků výpočtů scénářů pro povodeň 2002 je uveden v příloze 2. Výpočty scénářů pro povodeň 2006 budou provedeny v následujících týdnech.

Výsledky výpočtů dle jednotlivých scénářů pro povodeň 2002 ukazují následující změny kulminačních průtoků oproti pozorovaným hodnotám:

- bez protržení ochranných hrází - zvýšení kulminačních průtoků o cca 10 %
- se zohledněním plánovaných 20 oddálení ochranných hrází - snížení kulminačních průtoků o 1,3 až 4,6 %
- se zohledněním plánovaných 5 manipulovatelných odlehčovacích poldrů a 20 oddálení ochranných hrází - snížení kulminačních průtoků o 4 až 11 %

Německá delegace upozornila, že v souladu se zadáním studií dle Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe je třeba, aby výsledný vliv plánovaných opatření byl vyjádřen nejen ve vztahu ke kulminačním průtokům, ale také k vodním stavům.

Pan De Roo a paní Gierk upozornili, že vzhledem k technickým důvodům a k nedostatku personálních kapacit nebylo možné zajistit úpravu dat příčných profilů toku Mulde a vypočítat detailní výsledky pro scénáře na Mulde.

První verze závěrečné zprávy bude k dispozici koncem května 2007.

Pracovní skupina se shodla, že je třeba ověřit možnosti dalšího využití modelu LISFLOOD pro německý úsek Labe (v ČR jsou využívány vlastní modely s větším rozlišením).

Úkol 14/2/1 – možnosti dalšího využití modelu LISFLOOD pro německý úsek Labe

Německá delegace prověří možnosti využití modelu LISFLOOD pro německý úsek Labe a připraví konkrétní návrh pro jeho další provoz, včetně přehledu potřebných dat z ČR, které budou pro provoz modelu LISFLOOD pro německý úsek Labe zapotřebí, a zašle sekretariátu MKOL.

Zodp.: mluvčí německé delegace
Termín: 31. 8. 2007

Sekretariát seznámí českou delegaci pracovní skupiny s obsahem tohoto návrhu (dle úkolu 14/2/1), aby toto téma mohlo být projednáno na příští poradě pracovní skupiny FP.

Pan De Roo upozornil, že v případě zájmu německé delegace o provozování modelu LISFLOOD bude ještě třeba vyjasnit autorská práva na některá data využívaná modelem.

BOD 2.2 Studie o vlivu velkých údolních nádrží na Sále na průběh povodní na Labi

Pan De Roo představil výsledky studie o vlivu velkých údolních nádrží na Sále na průběh povodní na Labi. Popis scénářů a výsledků je uveden v příložené prezentaci – viz příloha 2. Z výsledků vyplývá, že ve scénáři uvažovaná změna ovladatelného ochranného objemu u vodních děl Bleiloch a Hohenwarte (v zimě z 40 na 55 a v létě z 25 na 35 mil. m³) neměla významný vliv na průběh posuzovaných povodní 1994, 2002 a 2003 ve stanici Calbe-Griezechne před zaústěním Sáhy do Labe a tudíž neměla ani významný vliv na průběh těchto povodní na Labi (snížení kulminačních průtoků max. o 0,2 % při povodni v roce 2002).

JRC v Ispře posoudilo s využitím dat od ČR vliv velkých údolních nádrží na Vltavě, Ohři a Sále na průběh povodně 2002 na německém úseku Labe. Z výsledků celkového hodnocení vyplývá, že vliv těchto nádrží na průběh extrémních povodní na úrovni povodně 2002 je pro německý úsek Labe nevýznamný (dle scénáře bez Vltavské kaskády by došlo k zvýšení kulminačních průtoků o cca 1,6 až 3,7 %). Tyto výsledky korespondují s výsledky české části studie, které ukázaly, že v absolutním měřítku se vliv Vltavské kaskády nejvíce projevuje v oblasti povodní s dobou opakování 10 až 20 let.

Pracovní skupina se shodla, že v budoucnu se bude třeba zaměřit na povodně, při kterých je nejmarkantnější vliv nádrží, nejen na extrémní povodně.

První verze závěrečné zprávy bude k dispozici koncem května 2007.

BOD 3 Stav prací na Evropském systému včasného varování před povodněmi (EFAS)

Pan De Roo informoval o postupu prací na vývoji Evropského systému včasného varování před povodněmi (EFAS) od 13. porady pracovní skupiny FP – viz příloha 2.

Byla prodloužena používaná datová řada na období 1990-2006 (dříve 1990-2002). Nyní se testuje, zda verze s rozlišením 1x1 km poskytuje lepší výsledky než s rozlišením 5x5 km.

Předseda pracovní skupiny upozornil, že v 2. zprávě o plnění Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe bude třeba přehledně znázornit funkci, možnosti a využití tohoto systému.

Pan De Roo dále informoval o systému EDO, který je obdobou EFAS pro prognózu nebezpečí výskytu sucha. Pracovní skupina vyjádřila zájem zabývat se také touto problematikou, vzhledem k tomu, že dle některých scénářů očekávané změny klimatu lze předpokládat zvýšený výskyt extrémních hydrologických situací – nejen povodní, ale také období sucha. Pracovní skupina FP požádala pana De Roo, aby ji pravidelně informoval o postupu prací na systému EDO.

BOD 4 Zvládání povodňových rizik v České republice

Česká delegace připravila prezentace (viz přílohy 3, 4 a 5) k aktuálním tématům z oblasti zvládání povodňových rizik v České republice:

- plánovaná protipovodňová opatření v rámci zahajovaného programu Prevence před povodněmi II – vzhledem k tomu, že paní Georgievová, která měla k tomuto bodu připravenou prezentaci, se nemohla porady zúčastnit, bylo toto téma přesunuto na příští poradu.
- Vliv Vltavské kaskády na průběh povodně 2002 (J. Daňhelka, ČHMÚ) – viz příloha 3
- Projekt Flamis, Analýza povodní a zmírnění jejich účinků na Lužnici (P. Valenta, ČVÚT Praha) – viz příloha 4
- Metodika stanovování povodňových rizik a škod v záplavovém území (P. Štěpánková, VÚV TGM Brno) – viz příloha 5

Předseda pracovní skupiny upozornil, že v 2. zprávě o plnění Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe bude třeba aktualizovat tabulku 7 Akčního plánu (velké údolní nádrže s uvedením celkového a ochranného ovladatelného objemu).

Předseda pracovní skupiny informoval o sdělení k českému státnímu programu Prevence před povodněmi II, které přednesl pan J. Zídek (Povodí Labe, s.p.) v rámci Mezinárodního labského fóra dne 28. 3. 2007 v Ústí nad Labem:

V rámci státního programu „Podpora prevence před povodněmi II na období 2007 – 2012“ a ve spolupráci se strategickými experty, příslušní investoři v Ústeckém kraji připravují projekty ochrany vhodných lokalit protipovodňovými hrázemi. V současné době je posuzováno 14 lokalit, z toho protipovodňová hráz v Ústí n. L. – Střekov již obdržela stavební povolení.

Výstavba protipovodňových hrází na Labi v Ústeckém kraji je projektována v co nejmenších objemech chráněného území. Úbytek objemu zatápnutého území trvající pouze do překročení projektovaného průtoku ochrany nebude mít měřitelný vliv na hladinu povodňových průtoků níže po toku včetně německé části Labe.

Na základě dvojstranné dohody mezi městem Drážďany a státním podnikem Povodí Labe probíhá od roku 2003 v této oblasti úspěšně vzájemná odborná spolupráce. Například 12. února 2007 zástupci státního podniku Povodí Labe konstruktivně diskutovali o této problematice s primátorem a radou města Drážďany.

Přednášky všech referentů Mezinárodního labského fóra 2007 jsou k dispozici na internetových stránkách MKOL - <http://www.ikse-mkol.org/index.php?id=333&L=1>

BOD 5 Činnost a úkoly skupiny expertů Hydrologie (Hy)

Byla dokončena publikace Hydrologické vyhodnocení povodně v povodí Labe na jaře 2006, která je umístěna na internetových stránkách MKOL (<http://www.ikse-mkol.org/index.php?id=335&L=1>) a bude v průběhu května 2007 vydána v tištěné podobě. Pracovní skupina FP požádala sekretariát, aby ve spolupráci s předsedou a mluvčími delegací pracovní skupiny připravil tiskové sdělení s informací o dokončení této publikace MKOL.

Pracovní skupina projednala přání německé delegace v MKOL, které vzešlo z písemného řízení ke schválení publikace Hydrologické vyhodnocení povodně v povodí Labe na jaře 2006:

„Podobně jako při zpracování Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe a Dokumentace povodně v srpnu 2002 v povodí Labe nebylo ani do hydrologického vyhodnocení povodně v roce 2006 zahrnuto povodí Dolního Labe (pod Geesthachtem). Při této povodni se ale ve Šlesvicku-Holštýnsku vyskytl vodní stav (ve vodoměrné stanici Hohnstorf 9,12 m), který se nedal předpovídat, a z tohoto důvodu by bylo zajímavé zohlednit v rámci vyhodnocení pro dolní úsek středního toku Labe i stanice Geesthacht a Zollenspieker. Průběh povodně v této části povodí nasvědčuje tomu, že vodní stavy byly výrazně ovlivňovány větrem a slapovými jevy.“

Pracovní skupina potvrdila důležitost tohoto tématu a shodla se, že bude v budoucnu důležité se zaměřit na posouzení vlivu vodních stavů ve slapovém úseku na povodně Labe nad Geesthachtem pomocí podrobnějších analýz. Pracovní skupina požádala předsedu pracovní skupiny, aby v tomto smyslu referoval na poradě vedoucích delegací MKOL v květnu 2007.

Předsedkyně skupiny expertů Hy, paní Kulasová, informovala o přípravě a hlavních tématech 3. porady skupiny expertů Hy ve dnech 11. 6. – 12. 6. 2007 v Magdeburku, kterými jsou:

- příprava tabulek hodnot průtoků a plavenin na vybraných měrných profilech v povodí Labe za hydrologický rok 2006 včetně komentářů
- návrh postupu aktualizace tabulky 4a - kulminační průtoky (m^3/s) dané doby opakování. Cílem by mělo být sjednocování metodických postupů pro odvozování maximálních průtoků.
- Podpora plnění koncepce pro vybudování společného předpovědního povodňového systému v povodí Labe, včetně modernizace hlásných profilů a spojových cest
- Podrobnější specifikace potřeby zpracovávání společných map meteorologických a hydrologických údajů pro celé povodí Labe v GIS

Pracovní skupina FP požádala skupinu expertů Hy:

- aby se začala systematicky věnovat vyhodnocování minimálních průtoků v povodí Labe
- o podporu při vyhodnocování výsledků studií zpracovaných JRC v Ispře, konkrétní zadání v tomto směru bude pracovní skupina FP specifikovat později.

Pracovní skupina FP diskutovala návrhy skupiny expertů DATA (viz příloha 6) k možnostem jednotného zpracovávání společných map meteorologických a hydrologických údajů pro celé povodí Labe a případně v budoucnu společných map dle v současné době dokončované směrnice Evropského parlamentu a Rady o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. Pracovní skupina se dohodla na uspořádání setkání zástupců pracovní skupiny FP a skupin expertů DATA a Hy na přelomu září a října 2007 k podrobnému projednání této problematiky. Sekretariát byl požádán, aby ověřil, zda existují již zkušenosti s řešením této problematiky v ostatních mezinárodních říčních povodích.

BOD 6 Příspěvky k aktivitám EU v oblasti povodňové ochrany

Předseda pracovní skupiny podrobně informoval o stavu zpracovávání návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik – viz příloha 7.

Pan Kubát navrhl, že by příště měl být předmětem diskuse v pracovní skupině termín „významná (signifikantní) povodňová rizika“, která nejsou touto směrnicí blíže specifikována. Pan Kubát dále informoval, že 1. fáze hodnocení povodňových rizik bude v ČR prováděna bez zohledňování vlivu klimatické změny, pro jehož zohlednění zatím není k dispozici dostatek dat.

Na příští poradě, na které by měla být k dispozici již schválená verze této směrnice, bude toto téma detailně projednáno. Pracovní skupina se shodla, že by bylo vhodné, aby se ještě před 15. poradou pracovní skupiny sešli předseda pracovní skupiny s mluvčími delegací, zástupcem Spolkového ministerstva životního prostředí (BMU) a sekretariátu MKOL (přelom září a října 2007) k projednání národních přístupů k naplňování této směrnice.

BOD 7 Opatření v údolních nivách (zejména údržba břehových porostů, křovin a lužních lesů) ke zlepšování povodňové ochrany

Česká a německá delegace a zástupci nevládních organizací se vzájemně informovali o přístupu k opatřením v říčních nivách (především údržba břehových porostů, křovin a lužních lesů) ke zlepšení povodňové ochrany (viz přílohy 8, 9 a 10).

V Německu (Dolní Sasko) v současné době probíhá řízení k porušení povinnosti posuzování důsledků odstraňování dřevinných porostů v říčních nivách v souladu s ustanoveními Směrnice o stanovištích a Směrnice o ochraně volně žijících ptáků. Pracovní skupina bude dále sledovat průběh tohoto řízení a po jeho uzavření vyvodí závěry pro činnost pracovní skupiny FP.

BOD 8 Možnosti využití výsledků projektu ELLA

Projekt ELLA se setkal v Evropě s velkým ohlasem a jeho výsledky jsou využívány v oblasti územního plánování a vodního hospodářství. V současné době se připravuje pokračování projektu ELLA II. Pracovní skupina se shodla, že na příští poradě bude pozván zástupce projektu ELLA II s prosbou o představení cílů tohoto projektu.

BOD 9 Různé

Pracovní skupina souhlasí s návrhem předsedy, aby na příští poradě byli pozváni zástupci programu RIMAX (<http://www.rimax-hochwasser.de/>) k představení výsledků následujících projektů:

- Integrace historických a hydraulických/hydrologických analýz v zájmu lepšího odhadu zranitelnosti regionů a vyššího povědomí o povodňovém nebezpečí (<http://www.elbe-extremhochwasser.de/>)
- Operační zvládání rozsáhlé extrémní povodně na příkladu Středního Labe (<http://www.elbe.uni-karlsruhe.de/>)

BOD 10 Termín a místo příštích porad

- 15. porada: 3. 12. – 4. 12. 2007 v Drážďanech
- 16. porada: 1. 4. – 2. 4. 2008 v Praze

Přílohy:

Příloha 1: Prezenční listina

Příloha 2: Studie JRC v Ispře k Akčnímu plánu povodňové ochrany v povodí Labe (Meike Gierk, Jalal Younis, Ad de Roo, JRC – prezentace k bodům 2 a 3, anglicky)

Příloha 3: Vliv Vltavské kaskády na průběh povodně 2002 (J. Daňhelka, ČHMÚ, anglicky)

Příloha 4: Projekt Flamis, Analýza povodní a zmírnění jejich účinků na Lužnici (Valenta, ČVÚT Praha, česky)

Příloha 5: Metodika stanovování povodňových rizik a škod v záplavovém území (P. Štěpánková, VÚV TGM Brno, česky, anglicky)

Příloha 6: Výtah ze záznamu výsledků 5. porady skupiny expertů „Management dat“ (DATA) Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL) ve dnech 27. 2. – 28. 2. 2007 v Praze

Příloha 7: Směrnice o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (M. Socher, Státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství v Sasku – SMUL, německy)

Příloha 8: Opatření ke zlepšování povodňové ochrany v údolních nivách (M. Brüdigam, Státní úřad životního prostředí a přírody ve Schwerinu – StAUN Schwerin, německy)

Příloha 9: Zmenšování měkkého luhu v biosférické rezervaci Dolnosaská labská údolní niva – zlepšování povodňové ochrany? (F. Neuschulz, Deutsche Umwelthilfe, německy)

Příloha 10: Případové studie k managementu ve stávajících záplavových územích – břehový porost podél Starého Labe v Magdeburku a zakládání lužního lesa v blízkosti města Dessau (G. Rast, WWF, německy)